

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXCVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96504](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96504)

...a Bologna a di 17. di Febraro.
 ...incingendo d'oro in oro per tatti, che ci ha
 ...M. Bonaparte de Ghislieri per debitor Carlo a us
 ...che in appare charta, &c. al detto Carlo a us
 ...aliquos menses de dicto anno 1533. aseritur,
 ...Bonaparte soluit prefato domino Bonaparte
 ...supra, seu alteri eius nomine dictos scu
 ...gratias, & de hac solutione dicitur constare ex
 ...scripto privato scripto manu Caroli, & subscri
 ...domini Bonapartis. Tandem elapsus suis me
 ...anni 1534. quo tempore solutio fieri ipse
 ...debat de dictis scutis quingentis, & mor
 ...Bonapartes. Agent itaque heredes Gua
 ...ipsum Carolum ad summam predictam
 ...mentorum coram iudice mercatorum, &
 ...Gualenghi, ac predictum instrumen
 ...verores contentus negat se teneri, exci
 ...domino Bonaparte dictos scutos quin
 ...oluerent dicit se absolutum fore, quia so
 ...debetur, omnis obligatio tollitur, insi
 ...obliga. in prin. Queritur ergo, quid

missione facta Gualengo, de qua cōstat in libris suis,
quia D. Bonapartes iussit Carolū, q̄ folueret Gualen-
go, non aut̄ q̄ promitteret, per ea, quæ uoluit Paul. de
Cast. in d. l. delegare. ff. de nouatio. in l. si debitorē. ff.
eod. tit. in l. qui usum fructum. ibiq̄ Alex. ff. de uerbo.
oblig. & las. in l. singularia. ff. si cer. per. tex. in d. l. si
debitorē. ¶ Sed tamen his omnibus nō obstantibus,
contrarium esse uerius cōcludo, q̄ flantibus p̄missis
ex partita dicti libri iūcta cum iis, quæ in dicto instru-
mento continentur, ius fuerit ipsi Gualengo acquisi-
tum, ex quo ipse, uel hares ipsi possunt ꝓ Carolum
agere, & obtinere: & præsuppono, q̄ licet per instru-
mentum factum inter Carolū, & D. Bonapartē for-
tē non possit dici obligatio ipsi Gualengo ꝓ Carolū
acquisita, tamen per illud probatur cōmissio, seu mā-
datum factum Carolo de soluendo Gualengo. quia

6 † pactum factum inter creditorem, & debitorem de
soluendo tertio absenti inter operatur, q̄ simplex pa
ctum.d.1fi cum Cornelius. ibiq; Bar & Pau. de Castr.
l. aliud. & l. uero procuratori. §. i. cum ibi not. ff. de
sol. l. Julianus. §. i. cum ibi nota. ff. de verb. obligat. Hoc
7 flante, quamuis † quando huiusmodi pactum factum
est ex intervallo inter creditorem, & debitore de solu
endo tertio possit re integra reuocari, & debitor sol

uendo, creditor liberetur, ut est tex. clarus in d. l. i. cū Cornelius in d. l. aliud. uerū, cui uerō. s. i. cum quis. s. si debitorē. ff. de solut. tamen quando tale pactum de soluēdo tertio factum fuit, illico, et eo tēpore, quod debitor se creditor obligauit, tunc pactum illud reuocari non pōt, maxime quando uallatum eſſet stipulatione, ut est tex. clarus in d. l. aliud, in 1. respon. & uolunt Bar. Pau. de Caſt. & alii in d. l. i. cū Cornelius. foluendo contrarium factum de d. l. aliud. Sed in caſtu, de quo agitur, eo tēpore, quo Carolus D. Bonaparti promiſit, & ſe obligauit, promiſit ſoluere Gualengo ēt mediante ſtipulatione, ut in dicto inſtrumento continetur, tum quia ibi hoc expreſſe dicitur, tū quia uerbum promitto redactum in ſcriptis importat ſtipulationem. s. ſi ſcriptum. Inſt. de inutil. ſtipu. & l. ſciēdum. ff. de uerb. oblig. cum ſim. ergo tale pactum, ſue mandatum non potuit reuocari, quin Gualengo ſolui debuerit. ¶ Sequitur pro hereditibus Gualenghi facit id, quod non uoluit Pau. de Caſt. in d. l. i. cum Cor

8 melius. dicens. † q̄ si quis iusserit debitori, ut solueret
creditori ipsius iubentis, deinde iussus promiserit cre-
ditori solvere, mandatum amplius non potest reuo-
cari ad præiudiciū creditoris, qui acceptauit; & hoc ē
de mente Br. & aliorum in l. singularia. ff. si certum
petatur. Sed postquam Do. Bonapartes mandauit Ca-
rolo, q̄ deberent Gualengo solvere, Gualengus habu-
it notitiam de mandato iniuncto Carolo, & de il-
lius promissione D. Bonaparti facta, & acceptauit il-
lud mandatum, seu illam promissionem, ueluti ex li-
bris ipsius Gualēghi apparet, ergo huiusmodi sciētia
& acceptatio Gualenghi operata fuit, q̄ D. Bonapar-
tes illud mādātum ad præiudiciū Gualenghi reuo-
care non potuit, ut ibi per Pau. de Cast. & opīmē fa-
cit id, quod uoluit Ioan. And. in fortioribus terminis
in addit. ad Spec. in titu. de depō. circa finem. quem
refert, ac sequitur Pau. de Cast. in d. l. si cū Cornelius.
& illam theoricam Ioan. And. multum commendat
Alexā. in l. qui usum fructum. in finalibus uerbis. ff. de
uerb. obl. ibiq; dñs meus Soz. in ultimis uerbis dicens,
q̄ si mandati cāpori, seu mercatori debitori tuo, q̄
mihi solueret, & ego tale mandatum acceptauim, nē
mercator, & cāpor postea promisit mihi solvere,
prout sibi a creditore suo mandatum fuerat, tale mā-
datum nullo modo, pōt ad mei præiudiciū reuo-
cari, quāuis ante acceptationē, uel promissionē factam
reuocari potuisset, ut dñ in d. l. si cū Cornelius. At post
quā

quana

CONSILIVM CXCVIII.

QUOD super dubio, quod ex prænarratam elicitur, ad fauorem Caroli cōuenienter ducitur. Primo enim non obstat cōsuetudinem promissionis factæ D. Bonaparte solvendo ipsi Gualengo, quia ꝑper Carolū facta promissio Bonaparte de solvendo Gualengum nulla inter ipsum Carolum, & dictū Gualengum contracta fuit obligatio, sed Gualengus solvendi solutio, non autem obligatio, & proinde nulla actio prædictis hæredibus contra Carolū competat, quia nullum negotium fuit inter Carolū & Gualengum contractū, ut in l. stipulatio de stipulac. cum gl. ff. de verb. obl. & idcirco sunt inane & limine iudicii excludendi, quia nemo fit ratione emptor, ut in l. si pupilli. §. iudicemus. ff. de acq. §. Secundo ex quo dictus Gualengus solvendi solutioni adiectus ex obligatione inter ipsū Carolū, & D. Bonapartem contracta, ante solutionem, & ante, quam ꝑper Carolum Gualengo solvendi mandatum, seu commissio facta ipsi Carolū solvendo Gualengo potuit ꝑper D. Bonapartē fieri, & ipse Do. Bonapartes potuit dictos scutos in rem recipere, & Carolum abolvere, ut est in c. Cornelius, & l. cum quis. §. si debitor. ff. de acq. §. Tertio non videtur etiam obstat Carolū ꝑper ipsū in libro Gualenghi, in quo fuit creatus de rebus ipsius facta partita non dicitur simpliciter facere Carolū Carolum, sed refert se ad promissionē in instrumentum contentam, ergo debet intelligi, se referre ꝑper in ipso instrumentum continetur, & contentum non obligat Carolū in plus, quā faciāt instrumentum. argumento auth. si quis in alio lib. Bar. & scribē. C. de eden. fed instrumentum obligat Carolū ipsi Gualengo, ergo nec dicta partita est inftrumētum. ¶ Quarto Carolū ꝑper fuisse præsentē, quando Gualengus creatus debitor, itē non commissiō Gualengus, ꝑper debitorē, ergo Carolus ꝑper illam partitā obligatus debitor, cum ipse ei scripture nō esset, & sine eius consensu obligatio nulla ad Gualengū dici potuit. l. i. ff. de pactis. l. fitchi. §. na. de sol. & l. cum amplius. §. si natura. ff. de reg. §. l. i. moꝝ Carolus non potuit obligari ex pro-

quam D. Bonapartes inſiſxit Carolo debitori, ¶ *Gualengo ſolueret, ipſe Gualengus acceptauit dictū mandatum, & promiſſionem inter D. Bonapartem, & Carolum factam, ergo &c.* Immo poſt mādatum ſibi factum Carolus promiſiit ipſi Gualengo ſoluerē, ergo ſumus in caſu, in quo mandatum de ſoluendo ampli-
9 us reuocari non potuit. Quōd autē Carolus ex poſſe-
to promiſerit Gualengo, conſtat aperte ex uerbis, & ſcriptura libri Gualenghi, in qua dicitur, *Carlo de dare ſcudi cinquecento, quali ci promette, &c.* que uerba ci promette important, hoc eſt non promittit, & ſunt uer-
ba præſentis temporis, ¶ quia in contractibus des-
tant actum, ſeu negotium tempore ſcripturæ cele-
bratum. l. ſi ſtipulatus. §. cum ſtipulamur. & l. ſi a co-
lono. ff. de uerb. obli. & conſequenter promiſſionem
10 fuiſſe à Carolo ipſi Gualengo præſenti factam, quod
ſuadetur, quia ¶ hec uerba *ci promette* in ſcriptis redac-
ta important promiſſionem fuiſſe factam per ſtipu-
lationem. §. ſi ſcriptum Inſtit. de inutil. ſtipul. & l. ſciend-
um. ff. de uerb. obli. ergo à præſente præſenti, arg. l. i.
§. i. cum ſi. ff. de uerb. obli. quod ſi, ut Carolus nequeat
opponere, ſe tunc non fuiſſe præſentem, ſed abſentē,
niſi hanc negatiuum loco, & tempore coarctata pro-
baretur, quoniam præſumptio eſt pro Gualengo ſcribē-
te, ¶ Carolus tunc fuerit præſens, ut eſt text. in l. opti-
mam, & ibi Doctores de contrahen. & committent. ſi-
pul. & §. item uerborū obligatio. Inſtit. de inutil. ſtipu-
la. & de promiſſione ſibi facta credendum eſt ſcriptu-
re ipſius Gualēghi, cuius libris ex forma ſtatutorum
plena adhibetur fides: Cum ergo conſtet de promiſ-
ſione Caroli facta Gualengo, ſequitur, ¶ mandatum
factum à Do. Bonaparte non potuit ad præiudicium
Gualenghi reuocari: Præiudiciū autē eſſet ipſius Gual-
enghi, ſi actio ſibi contra Carolum acquiſita per re-
uocationem mandati fuiſſet ſublata, ut infra, item in
caſu occurrenti graue illi præiudicium foret, quia il-
la die qua Gualengus creauit Carolum debitorem, il-
lam eandem quantitatē ſoluit Bolognetto, cui
non tenebatur ſoluerē, niſi propter promiſſionem à
Carolo ipſi Gualēgo factam. Quare ſi Gualēgus crea-
uit debitorem Bolognettum, immo ei ſoluit dictos
ſcutos quingentos, mandatum factum Carolo nō po-
tuit reuocari, quia Gualengus ex hoc enormiter dā-
11 nificatus remaneret, & ¶ ubi ſequi poſſe damnū il-
lius, qui ſolutioni fuiſt adiectus, tunc mandatum reuo-
cari non poteſt, ut probatur ex iſis, quæ uolunt com-
muniter Doctores in d. l. ſi uerō procuratori. in d. l. ſi
cum Cornelius. in d. l. aliud. & in d. l. ſingularia. & di-
cit Do. meus Soc. in d. l. qui uſum fructum in finalibus
uerbis, ¶ licet ante, quā campſor notificaret credi-
tori, uel antequā creditor mandatum, ſeu promiſſi-
onem acceptaret, poſſet mandatum reuocari. d. l. ſi
cum Cornelius. & d. l. aliud. in ſi. tamen poſtquam cā-
pſor, uel mercator mandatum creditori notificauit,
uel creditor acceptauerit illam promiſſionem, quæ
inter campſorem, & debitorem facta fuit, mādatum
reuocari non poteſt, ueluti etiam fuit de mente Pau-
de Caſt. in l. ſi cum fundum. ff. de pactis. ex cuius uer-
bis clare, & in terminis decidunt caſus noſtri, inquit
enim ibi in ultimis uerbis quærens, quid ſi tibi debi-
tori meo mandauis, ut id, quod mihi debes, ſoluas Ti-
tio creditori meo, & tu mādatum meum acceptaſti,
ut quia, ignorante, uel ſciente Titio, ſcriptiſti te eſſe
debitorem illius, uel aliter mandatum acceptaſti, pu-
ta notificando Titio creditori, an liceat tibi manda-
tum illud reuocare re integra, hoc eſt ante, quā tu
re Titio obligares, & ante ſolutionem factam? dicit
ibi Paulus poſt Ioannem Andream in d. tit. de depo-
ſi. in ſi. mandatiū illud reuocari non poſſe, & dicit hoc
eſſe notādum, quia prima facie quilibet ſrūi diceret,

Ita ipsi Gualengo fecit, per quam facta fuit delegatio, ac et nouatio, quæ par est solutioni per plura supra deducta, quæ non repeto. ¶ Non obstat secundum motuum, quod mandatum factum Carolo ante solutionem potuerit per do. Bonapartem reuocari, ut in d. l. si cum cornelius. cum alijs, quia illud non militat in casu nostro per plura superius allegata, quæ limitant d. l. si cum cornelius, cum similibus. ¶ Non obstat tertium fundamentum, super quo maior uis fieri uidetur, quod partita libri Gualenghi refert se ad instrumentum factum inter dominum Bonapartem, & Carolum, quod instrumentum non obligat Carolum ipsi Gualengo, ergo nec partita. argumento autem. si quis in aliquo. C. de ed. quia primo rñdetur, quod relatio, quæ fit in dicta partita ad instrumentum, non fit ad illa uerba, Carolo de dare feudi 500. quali ci promette. & sic ad uerba obligatoria partita, sed ad illa uerba proximiora ad instantia di M. Bonaparte per conto &c. quæ uerba referunt mandatum, & iussionem domini Bonapartem, prout in dicto instrumento continetur. Et hoc clare constat, quia si relatio facta esset ad uerba obligatoria, & consequenter uoluisset referre promissionem in dicto instrumento factam, Gualengus non scripsisset per hæc uerba præsentis temporis ci promette, sed per uerba præteriti præteriti temporis ci hæc promisso, cum instrumentum per plures dies ante scripturam Gualenghi celebratum esset. Preterea si relatio sic diceretur facta ad instrumentum respectu promissionis, & obligationis in eo factæ, falsa esset relatio, quia in instrumento non reperitur, quod Carolus aliquid promiserit Gualengo, sed domino Bonaparti, ergo relatio non potest dici facta ad id, quod in dicto instrumento non continetur, sed debet fieri ad id, quod in illo continetur, & consequenter ad instantiam, & mandatum, seu iussum domini Bonapartem, de quibus in dicto instrumento: Et ad propositum bene faciunt ea, quæ habentur per Bartolum, & alios in l. talis scriptura. in fi. ff. de leg. 1. & per Abb. & alios in c. secundo requiris. de appella. concludentes, quod quamuis clausula in fine posita regulariter sit ad omnia præcedentia referenda, tamen hoc fallit, quando absurdum, uel contrarietas resultaret, quia tunc est faciendi relatio solum ad illa, ad quæ fieri potest, & non ad ea, ex quibus absurdum, uel contrarietas resultaret. Vltimo ꝑ illa autem si quis in aliquo limitatur, quando fieret relatio per illum, qui de se, & sua auctoritate potest principaliter de nouo disponere, quia tunc non est necesse aliter constare de eo, quod relatum fuit. l. si donatio, ibi; Bal. in fin. C. de donat. & probatur ex ijs, quæ uult gl. & ibi Bar. in 3. col. in l. admonedi. ff. de iureiur. & ita expresse limitat, & declarat Ias. in d. autem si quis in aliquo. in ult. col. Sed Gualégus uis nummularius, & mercator Bononiensis tempore uitæ suæ habebat auctoritatem, & prære erandi debitores, & scribendi ali quem sibi promississe iuxta formam statutorum ciuitatis, igitur &c. ¶ Non aduersatur etiam ultimū fundamentum, quod Carolus neget se fuisse præsentem eo tempore, quo Gualengus scripsit illum debitorem, & quod Gualégus illum sine sua commissione debitorem creauerit, quia ex prædictis responsio colligitur, uidelicet, quod cum Gualengus haberet auctoritatem scribendi, & erandi sibi debitores, in dubio standum est suæ scripturæ, & pro illa in dubio præsumitur, nisi contrarium legitime probaretur, ut supra dictum fuit, & l. optimam. C. de contrahen. & committen. stipulat. §. item uerborum. Instit. de inutil. stipul. & l. cum precibus. C. de probat. cum ibi not.

Nuntius, & nudus minister non obligatur ex contractu, sed domi-
nū, pro quo contraxerunt, & promiserunt, obligasse dicuntur.

Consiliorum

Et quid ad hoc requiratur. nu. 6.

- 2 Inſtitutor contrahens tanquam inſtitutor non obligatur ex contractu, quia uerba contrahus executiva in ſuapropria
Et an hoc ſit uerum. n. 4.
- 3 Nuncius nomine domini contrahendo, & promittendo
uerba contrahit, & promiſſionis concepit.
- 4 Ex contractu cum agente reus alienus, & illius nomine
mittente factio quis teneatur, an dominus, an uerba
ſunt contrahentium.
- 5 In nuntio mandatum domini requiritur, ut dicatur
Titium factio, non tanquam nuntius, nec tanquam
ſed tanquam ex promiſſor, & interceſſor domini.
- 6 Promittens Titio quoad effectum abſque dolo
miſſor, & interceſſor, ſeu fideiuſſor, quoad
cipalis dicitur obligatus.

E P I T O M E

Ex contractu, siue chirographo, in quo quid
mine Titii soluere promisit, & uerba promissionis
& obligationis exequutiua in psona sua, & non
concepit, ipse, qui contraxit, & chirographum
obligatur, non autem Titius, si de mandato ei pro
tium factum non constet.

CONSILIVM CXCIX

VISIS quibusdam chirographis scriptis, subscriptis manu Laurentii Galvani, prima facie dictū, ipsū Laurentium teneri, nec obligatum esse ad solvendi tate pecuniarij in dictis chirographis contenti, ipse dī contraxisse, & promissū ut nuntius, minister dñi Jacobi Viuiani, ut ipse dixit chirographum pareret, ergo non debet teneri, nec censeri obligatus qm̃ nuntius, & nudus minister ex contractu non obligatur, led dñm, pro quo contraxerunt, & promissū obligasse dñr. l. i. si ex contractu. & ibi Bal. C. de eo. & idē Bal. post gl. in l. et, qui sermo, qualiter contrahitur. et. cit. dicit, qd nuntius seu quis formam maritum quam obligatur, led dominus, qui periculum dñi contrahere, & faciunt et ea, quæ voluit Bal. C. de Cast. in l. i. multum. C. si quis alie, in fine gl. in d. pupilli. §. i. ff. de neg. gest. & Alex. in l. locum. C. de constitut. ff. de constit. pec. Secundo adducit. l. si de infulto. qd ubi contrahens sub nomine ceteri, paratur quam infitor, vel ut propositus alicuius contrahat, non obligatur ex illo contractu, quāvis verba contrahentis, seu illius herba exequantur in persona sua dicitur. ¶ Sed his non obstantibus, contrariam sententiam magis ueriorē esse, præsupponendo, qd hic Laurentius contraxit, & hæc chirographa fecit, non de iure, sed de cōtractu, neq; scripsit, qm̃ ipse uerba contrahentis, & promissionis in persona domini non contraxit, sed nūciū, qui dicitur tanq̃q; p. & organum, non. per gl. Bal. & doct. omnes in d. l. multum. C. cepit uerba in persona sua, nō tamen dicta dñi, sed promittendo: Quo fit, ut ipse dicitur contrahere, & si cum mandato cōtraxit, & promissū pro priorē gestor, si sine mādato, iuxta not. per d. doct. in d. l. si pupilli. §. i. & in l. cōis. cum ibi not. ff. de pos. uel. saltem dicitur, ut infitor cōtraxit, & obligat, qm̃ casu dicitur etiam dominum, qui illius nomine contraxit, gerendis propositū, obligasse. l. i. in c. de re. & seq. uq; ad §. non tamen omne. ff. de infult. & in soluendo obligati esse probatur in primis ex qm̃ not. uoluit Bar. in d. l. si. ff. de infult. ubi querit, quid si aliquis tanq̃q; infitor alicuius contrahat, an ipse illo contractu teneatur, & obligetur, & ipse dñm